

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Δεκέμβριος 2012

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικώς. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

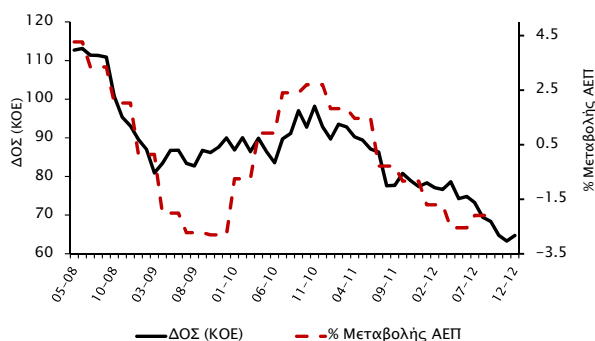
Το Δεκέμβριο 2012 το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε μικρή βελτίωση με το Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να αυξάνεται κατά 1,4 μονάδες σε σχέση με το Νοέμβριο. Η αύξηση αυτή οφείλεται σε καλύτερευση του κλίματος σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στις υπηρεσίες λόγω αυξημένης ζήτησης το τελευταίο τρίμηνο, καθώς και ευνοϊκότερων εκτιμήσεων για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές ζήτησης. Ωστόσο, το κλίμα μεταξύ των καταναλωτών κατέγραψε περαιτέρω επιδείνωση.

Παρά τη μικρή άνοδό του, ο ΔΟΣ παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα αντικατοπτρίζοντας την απώλεια εμπιστοσύνης στην οικονομία και τη μεγάλη αβεβαιότητα από την οποία διακατέχονται επιχειρηματίες και νοικοκυριά.

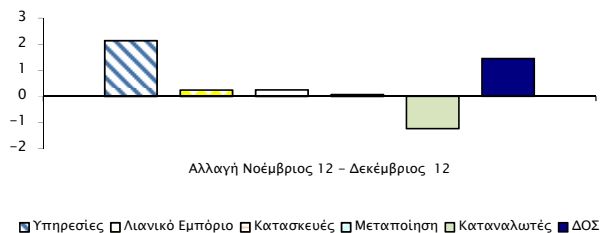
Το Δεκέμβριο 2012 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο παρουσίασε αύξηση της τάξης των 1,4 μονάδων σε σύγκριση με το Νοέμβριο.² Ο ΔΟΣ τους τελευταίους μήνες παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα, γεγονός που προδιαγράφει συνέχιση της ύφεσης (Διάγραμμα 1).³

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και Ρυθμός Μεταβολής ΑΕΠ

Η αύξηση του ΔΟΣ το Δεκέμβριο σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα οφείλεται στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος σε όλους τους τομείς, ιδιαίτερα στις υπηρεσίες. Αντίθετα, η χειροτέρευση του κλίματος ανάμεσα στους καταναλωτές επιδρά αρνητικά στο γενικότερο οικονομικό κλίμα (Διάγραμμα 2).

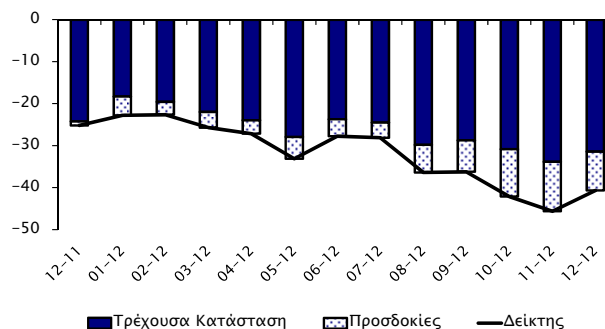
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3). Το Δεκέμβριο, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν θετικά τη ζήτηση και την απασχόληση τους τελευταίους τρεις μήνες, ενώ θετικότερες είναι και οι εκτιμήσεις τους για την αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους τρεις μήνες. Αντίθετα, περισσότερες επιχειρήσεις σε σχέση με τον

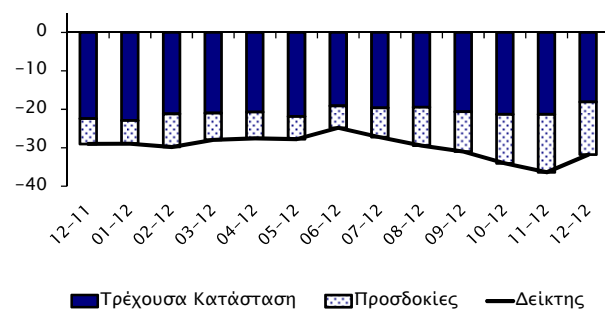
προηγούμενο μήνα αξιολόγησαν δυσμενέστερα την οικονομική τους κατάσταση το τελευταίο τρίμηνο. Το Δεκέμβριο λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι αναμένουν μείωση στην απασχόληση και ταυτόχρονα λιγότερες προγραμματίζουν μειώσεις στις τιμές πώλησης το επόμενο τρίμηνο (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε σε σύγκριση με το Νοέμβριο λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 4). Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν αύξηση των πωλήσεων το τελευταίο τρίμηνο, ενώ λιγότερες δήλωσαν ότι διατηρούν αυξημένα αποθέματα. Περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση στις πωλήσεις και στις τιμές τους το επόμενο τρίμηνο. Αντίθετα, σε σχέση με το Νοέμβριο, ελαφρώς λιγότερες επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση στις παραγγελίες προς τους προμηθευτές τους και στην απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών, συνεχίζοντας όμως να κυμαίνεται σε πολύ αρνητικά επίπεδα (Διάγραμμα 5). Σε σχέση με το Νοέμβριο περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν θετικά την οικοδομική τους δραστηριότητα το τελευταίο τρίμηνο, καθώς και τα υπό εξέλιξη έργα τους (current

¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).

² Από το Φεβρουάριο 2012 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.

³ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου ("Α.Ε.Π. ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ, 3ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2012", Στατιστική Υπηρεσία 07/12/12).

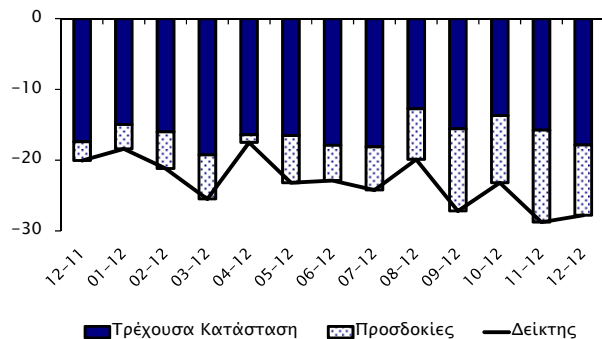
overall order books). Λιγότερες επιχειρήσεις σε σχέση με τον περασμένο μήνα αναμένουν μείωση στην απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες, ενώ ελαφρώς περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση στις τιμές πώλησης τους το επόμενο τρίμηνο (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε οριακή βελτίωση σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα, λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

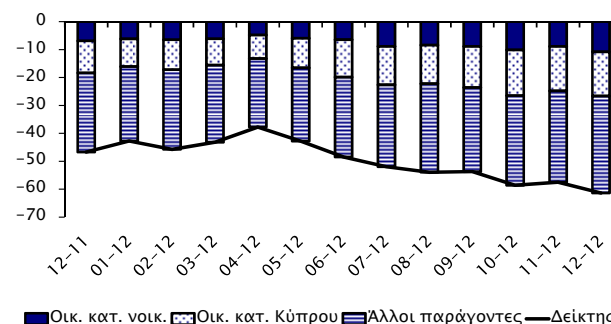

Συγκριτικά με το Νοέμβριο περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν θετικότερα την παραγωγή τους το τελευταίο τρίμηνο. Αντίθετα, περισσότερες επιχειρήσεις σε σχέση με το Νοέμβριο δήλωσαν ότι διαθέτουν αυξημένα αποθέματα τελικών προϊόντων και περισσότερες χαρακτηρίζουν το επίπεδο των συνολικών τους παραγγελιών ως καθόλου ικανοποιητικό.⁴ Παρ' όλα αυτά, λιγότερες επιχειρήσεις συγκριτικά με τον περασμένο μήνα αναμένουν μείωση

στην παραγωγή τους επόμενους τρεις μήνες, ενώ περισσότερες αναμένουν αύξηση των τιμών πώλησης. Τέλος, οι προσδοκίες για την απασχόληση το επόμενο τρίμηνο παρέμειναν στα αρνητικά επίπεδα του Νοεμβρίου (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** σημείωσε περαιτέρω επιδείνωση το Δεκέμβριο. Οι αξιολογήσεις τους για την οικονομική τους κατάσταση τον τελευταίο χρόνο παρέμειναν στα ίδια αρνητικά επίπεδα με τον περασμένο μήνα, ενώ δυσμενέστερες είναι οι εκτιμήσεις τους για την οικονομική τους κατάσταση τον επόμενο χρόνο. Περισσότεροι καταναλωτές σε σχέση με το Νοέμβριο αξιολογούν αρνητικά την οικονομική κατάσταση της Κύπρου τους τελευταίους 12 μήνες, ενώ οριακή βελτίωση παρουσιάζουν οι προσδοκίες για τους επόμενους 12 μήνες (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα, περισσότεροι αναμένουν αυξήσεις στις τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες και ταυτόχρονα περισσότεροι εκτιμούν ότι η ανεργία θα αυξηθεί περαιτέρω τον επόμενο χρόνο. Το Δεκέμβριο λιγότεροι καταναλωτές χαρακτηρίζουν την τρέχουσα στιγμή ως κατάλληλη για αποταμίευση και λιγότεροι δίνουν αυξημένη πιθανότητα στο ενδεχόμενο να αποταμιεύσουν τους επόμενους 12 μήνες (Πίνακας 1).

Συμπερασματικά, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο το Δεκέμβριο 2012 παρουσίασε αύξηση 1,4 μονάδων σε σύγκριση με το Νοέμβριο. Η αύξηση αυτή οφείλεται σε καλύτερευση του κλίματος σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στις υπηρεσίες, λόγω αυξημένης ζήτησης το τελευταίο τρίμηνο, καθώς και ευνοϊκότερων εκτιμήσεων για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές ζήτησης. Το κλίμα μεταξύ των καταναλωτών κατέγραψε περαιτέρω επιδείνωση.

⁴ Το Δεκέμβριο καταγράφεται σημαντική βελτίωση στις αξιολογήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές, τα αποτελέσματα αυτά θα πρέπει ωστόσο να ερμηνεύονται με προσοχή αφού η συγκεκριμένη ερώτηση απαντάται από μικρό αριθμό επιχειρήσεων (γύρω στο 20% του δείγματος).

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

ΕΡΕΥΝΑ	2011	2012											
	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-25	-23	-23	-26	-27	-33	-28	-28	-36	-36	-42	-46	-41
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	-36	-29	-33	-30	-38	-40	-36	-39	-39	-41	-46	-46	-49
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	-37	-26	-26	-36	-34	-44	-36	-34	-50	-45	-47	-55	-45
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	-3	-14	-9	-11	-10	-16	-12	-11	-20	-22	-34	-35	-28
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	-8	-3	-5	-7	2	-3	-6	-10	-17	-18	-20	-15	-8
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	2	-1	0	0	-2	-17	-16	-16	-17	-22	-13	-11	-10
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	2	0	2	9	-1	-7	-7	-7	-7	-7	-9	-10	-8
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-29	-29	-30	-28	-28	-28	-25	-27	-29	-31	-34	-36	-32
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-49	-57	-51	-49	-57	-60	-52	-58	-54	-55	-59	-60	-57
Τρέχοντα αποθέματα ³	18	12	13	14	5	6	6	1	4	7	5	4	-3
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-20	-18	-26	-21	-21	-18	-17	-23	-30	-31	-38	-45	-41
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθεύτες τους επόμενους 3 μήνες	-43	-39	-47	-43	-36	-42	-44	-45	-47	-57	-54	-55	-56
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-14	-14	-11	-12	-12	-16	-15	-17	-11	-19	-16	-12	-14
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-4	-4	-4	9	-4	-10	-12	-9	3	2	-3	-8	2
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-52	-55	-60	-57	-58	-56	-59	-61	-61	-68	-62	-60	-56
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-58	-41	-55	-56	-56	-58	-56	-57	-56	-57	-57	-59	-55
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-73	-73	-79	-81	-84	-79	-81	-84	-86	-90	-83	-88	-83
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-30	-38	-41	-32	-32	-33	-37	-38	-36	-46	-40	-33	-30
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-33	-37	-38	-37	-35	-37	-39	-34	-37	-38	-35	-45	-43
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-20	-18	-21	-26	-18	-23	-23	-24	-20	-27	-23	-29	-28
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-40	-52	-36	-44	-48	-52	-32	-42	-44	-53	-53	-50	-48
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-59	-53	-54	-55	-56	-62	-59	-58	-54	-56	-54	-57	-61
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-61	-57	-58	-52	-51	-43	-52	-39	-50	-44	-45	-45	-27
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-7	-9	-6	3	-7	-13	-5	-3	-16	-9	-13	-10	-8
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	-8	-10	-16	-19	-3	-20	-15	-18	-22	-35	-29	-39	-30
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-22	-23	-23	-27	-19	-16	-11	-21	-18	-31	-31	-29	-29
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-4	-13	-5	-1	-6	-4	-11	1	-10	-3	-3	-8	-2
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-47	-43	-46	-43	-38	-43	-48	-52	-54	-54	-59	-58	-61
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-35	-38	-35	-41	-40	-45	-40	-45	-44	-41	-39	-40	-40
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-28	-25	-26	-25	-19	-24	-26	-36	-34	-36	-40	-36	-43
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-66	-69	-70	-74	-73	-76	-77	-79	-77	-77	-79	-79	-81
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-46	-39	-43	-38	-34	-42	-54	-55	-55	-59	-66	-64	-63
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	17	17	15	27	34	22	19	14	18	23	15	14	13
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	13	9	15	31	14	4	-2	5	5	7	4	6	13
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3, 4}	65	56	59	57	52	54	64	65	68	68	73	74	79
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-47	-45	-48	-53	-46	-52	-49	-57	-60	-63	-57	-57	-57
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-57	-48	-53	-54	-50	-54	-59	-65	-62	-67	-67	-68	-69
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-17	-10	-19	-11	-14	-14	-11	-21	-24	-17	-17	-21	-25
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-48	-51	-55	-53	-46	-51	-50	-53	-58	-52	-56	-57	-60

Σημειώσεις:

- 1 Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).
- 2 Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.
- 3 Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.
- 4 Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).